

Přehled

Směrnice OECD pro nadnárodní podniky

Overview

OECD Guidelines for Multinational Enterprises

Czech translation

Přehledy jsou překladem výtahů z publikací OECD.

K dispozici jsou zdarma v internetovém knihkupectví OECD na adrese:

www.oecd.org/bookshop/

Tento Přehled není oficiálním překladem dokumentů OECD.

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ

Deklarace o mezinárodních investicích a nadnárodních podnicích

27. června 2000

PŘIDRUŽENÉ VLÁDY¹

BEROUCE V ÚVAHU:

- že mezinárodní investice mají pro světové hospodářství značný význam a výrazně přispěly k rozvoji jejich zemí,
- že nadnárodní podniky hrají v tomto investičním procesu významnou roli,
- že mezinárodní spolupráce může zlepšit klima pro investice do zahraničí, podpořit pozitivní přínos, které mohou nadnárodní podniky mít pro pokrok v hospodářské a sociální oblasti a v oblasti životního prostředí, a také minimalizovat a vyřešit problémy, jež mohou vyplynout z činnosti těchto podniků,
- že užitek z mezinárodní spolupráce je posílen řešením otázek vztahujících se k mezinárodním investicím a nadnárodním podnikům prostřednictvím vyváženého rámce vzájemně propojených nástrojů,

PROHLAŠUJÍ:

Směrnice pro
nadnárodní podniky

- I. že společně doporučují nadnárodním podnikům, které vyvíjí činnost na jejich území nebo tuto činnost z jejich území řídí, aby jednaly podle směrnic stanovených v příloze I této deklarace², a to s ohledem na úvahy a dohody uvedené v předmluvě jako nedílná součást těchto směrnic

Národní zacházení

- II.1. že je třeba, aby přidružené vlády v souladu se svými potřebami zachování veřejného pořádku, ochrany svých základních bezpečnostních zájmů a naplnění závazků vztahujících se k mezinárodnímu míru a bezpečnosti poskytly podnikům vyvíjejícím

¹ K 27. červnu 2000 jsou přidruženými vládami vlády všech členů OECD společně s Argentinou, Brazílií, Chile a Slovenskou Republikou. Evropské společenství bylo vyzváno k přidružení k oddílu týkajícímu se národního zacházení, a to v případě záležitostí spadajících do jeho působnosti.

² Znění Směrnic pro nadnárodní podniky je uvedeno v příloze II této publikace.

		činnost na jejich územích a přímo či nepřímo vlastněným nebo řízeným státními příslušníky jiného přidruženého státu (dále jen „zahraniční podniky“) zacházení podle jejich právních a správních předpisů a postupů, a to v souladu s mezinárodními právními předpisy. Uvedené zacházení by nemělo být méně výhodné než zacházení s domácími společnostmi v obdobných situacích (dále jen „národní zacházení“)
	2.	že přidružené vlády zváží použití „národního zacházení“ ve vztahu k jiným než přidruženým zemím
	3.	že přidružené vlády budou usilovat o to, aby jejich územní celky využívaly „národní zacházení“
	4.	že tato deklaráce se netýká práva přidružených vlád na regulaci vstupu zahraničních investic nebo podmínek zakládání zahraničních společností
Konfliktní požadavky	III.	že budou spolupracovat za účelem vyloučení nebo minimalizace zavádění konfliktních požadavků na nadnárodní podniky a že vezmou v úvahu obecné ohledy a praktické metody uvedené v příloze 2 tohoto dokumentu ³
Mezinárodní investiční pobídky a překážky	IV.1.	že uznávají potřebu posílení své spolupráce v oblasti mezinárodních přímých investic
	2.	že tudíž uznávají potřebu přidružených vlád brát patřičný ohled na zájmy ovlivněné specifickými právními a správními předpisy a postupy pro tuto oblast (dále jen „opatření“), a to zajištěním oficiálních pobídek a překážek pro mezinárodní investice
	3.	že přidružené vlády budou usilovat o co největší transparentnost takových opatření, aby jejich význam a účel mohl být ověřen a aby informace o nich byly snadno dostupné
Konzultační postupy	V.	že jsou připraveny navzájem konzultovat výše uvedené záležitosti v souladu s odpovídajícími rozhodnutími Rady
Přezkoumání	VI.	že pravidelně přezkoumají výše uvedené záležitosti za účelem zvýšení účinnosti mezinárodní hospodářské spolupráce přidružených vlád v otázkách týkajících se mezinárodních investic a nadnárodních podniků.

³ Znění obecných ohledů a praktických metod týkajících se konfliktních požadavků na nadnárodní podniky je k dispozici na internetových stránkách OECD www.oecd.org/daf/investment/

Směrnice OECD pro nadnárodní podniky: znění a prováděcí postupy

Znění

Předmluva

1. Směrnice OECD pro nadnárodní podniky (dále jen „směrnice“) jsou doporučení adresovaná vládami nadnárodním podnikům. Poskytují dobrovolné zásady a normy pro odpovědné podnikání v souladu s použitelnými právními předpisy. Směrnice směřují k zajištění souladu mezi fungováním těchto podniků a vládními politikami, k posílení základu vzájemné důvěry mezi podniky a společnostmi, v níž tyto podniky fungují, k pomoci zlepšit prostředí pro mezinárodní investice a k posílení podílu nadnárodních podniků na udržitelném rozvoji. Směrnice jsou součástí deklarace OECD o mezinárodních investicích a nadnárodních podnicích, jejíž další části se týkají národního zacházení, konfliktních požadavků na podniky a mezinárodních investičních pobídek a překážek.

2. Mezinárodní obchod zaznamenal dalekosáhlé strukturální změny a samotné směrnice se vyvíjely, aby tyto změny odrážely. Se vzestupem služeb a odvětví náročných na poznatky vstoupily podniky v oblasti služeb a technologií na mezinárodní trh. Na mezinárodních investicích se velké podniky stále podílí hlavní měrou a trendem jsou rozsáhlé mezinárodní fúze. Zároveň se zvýšily zahraniční investice ze strany malých a středních podniků a tyto podniky nyní na mezinárodní scéně hrají významnou roli. Nadnárodní podniky se podobně jako jejich domácí protějšky rozvinuly, aby obsáhly širší škálu obchodních uspořádání a organizačních forem. Strategická spojení a užší vztahy s dodavateli a smluvními partnery mají tendenci smazávat hranice podniku.

3. Prudký vývoj struktury nadnárodních podniků se rovněž odráží v jejich operacích v rozvojových zemích, kde zahraniční přímé investice výrazně vzrostly. V rozvojových zemích se nadnárodní podniky kromě primární produkce a těžby orientují na výrobu, montáž, rozvoj domácího trhu a služby.

4. Činnost nadnárodních podniků prostřednictvím mezinárodního obchodu a investic posílila a prohloubila vazby, které propojují ekonomiky OECD jak navzájem, tak se zbytkem světa. Tyto činnosti přináší domácím a hostitelským zemím významný zisk. Tento zisk narůstá, když nadnárodní podniky dodávají výrobky a služby, které spotřebitelé chtějí kupovat za konkurenční ceny, a když poskytují investorům dobrou návratnost. Jejich obchodní a investiční činnost přispívají k účinnému využívání kapitálu, technologií a lidských a přírodních zdrojů. Usnadňují rozšiřování technologií mezi regiony světa a vývoj technologií odrážejících místní podmínky. Prostřednictvím jak školní odborné přípravy, tak vzdělávání při zaměstnání podniky rovněž v hostitelských zemích podporují rozvoj lidského kapitálu.

5. Povaha, rozsah a rychlost hospodářských změn přinesly podnikům a jejich podílníkům nové strategické výzvy. Nadnárodní podniky mají příležitost provádět nejlepší postupy v oblasti udržitelného rozvoje, které se snaží o zajištění soudržnosti mezi cíli ze sociální a hospodářské sféry a sféry životního prostředí. Schopnost nadnárodních podniků podporovat udržitelný rozvoj je velmi posílena, pokud k obchodu a investicím dochází na otevřeném, konkurenčním a vhodně regulovaném trhu.

6. Mnoho nadnárodních podniků názorně předvedlo, že respekt k vysokým standardům podnikové strategie a chování může posílit růst. Dnešní konkurence je intenzivní a nadnárodní podniky čelí celé řadě právních, sociálních a regulativních úprav. V této souvislosti mohou mít některé podniky při pokusu o získání nepřiměřené konkurenční výhody pokušení zanedbávat vhodné normy a zásady chování. Takové ojedinělé způsoby mohou zpochybnit pověst mnoha podniků a vyvolat obavy veřejnosti.

7. Mnoho podniků reagovalo na tyto obavy veřejnosti rozvojem interních programů, systémů dozoru a řízení, které jsou oporou jejich závazku k dobré společensko-sociální odpovědnosti podniku, řádným způsobům a k vhodnému chování podniků a zaměstnanců. Některé z nich se obrátily na konzultační, auditorské a certifikační služby, čímž přispěly k hromadění odborných znalostí v těchto oblastech. Toto úsilí rovněž podpořilo sociální dialog na téma vhodné podnikové strategie a chování. Směrnice objasňují společná očekávání přidružených vlád ohledně podnikové strategie a chování a poskytují podnikům referenční rámec. Směrnice tudíž doplňují a posilují privátní snahy o definici a provádění odpovědné podnikové strategie a chování.

8. Vlády spolupracují jednak navzájem a také s jinými zúčastněnými za účelem posílení mezinárodního právního a politického rámce podnikání. Poválečné období zaznamenalo rozvoj tohoto rámce počínaje přijetím Všeobecné deklarace lidských práv v roce 1948. Nástroje z nedávné doby zahrnují Deklaraci Mezinárodní organizace práce (ILO) o základních principech a právech při práci, Deklaraci z Rio de Janeiro o životním prostředí a rozvoji a Agendu 21 a Kodaňskou deklaraci o sociálním rozvoji.

9. OECD se rovněž podílela na mezinárodním politickém rámci. Události z poslední doby zahrnují přijetí Úmluvy o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích a Zásady OECD pro řízení a správu společností, směrnice OECD pro ochranu zákazníků v souvislosti s elektronickým obchodem, a pokračující práci na pravidlech OECD o tvorbě převodních cen pro nadnárodní podniky a daňové úřady.

10. Společným cílem přidružených vlád je jednak podporovat pozitivní přínos, jež mohou nadnárodní podniky mít pro pokrok v oblasti hospodářství, životního prostředí a sociálních věcí, a také minimalizovat potíže, jež může jejich rozličná činnost přinést. Při směřování k tomuto cíli jsou vlády v partnerské pozici s mnoha firmami, odbory a jinými nevládními organizacemi, které ke stejnému cíli směřují vlastní cestou. Vlády mohou pomoci poskytnutím efektivních domácích politických rámců zahrnujících stabilní politiku v makroekonomické oblasti, nediskriminační zacházení s firmami, vhodnou regulaci a uvážený dohled, nestranný systém soudů a výkon práva a účinnou a čestnou státní správu. Vlády rovněž mohou pomoci udržováním a podporou vhodných standardů a politik na podporu udržitelného rozvoje a zapojením do pokračujících reforem na zajištění účinnosti a efektivity činnosti veřejného sektoru. Vlády, které přijaly směrnice, se zavazují k neustálému zkvalitňování jak domácí, tak zahraniční politiky s cílem zlepšení blahobytu a životní úrovně všech lidí.

I. Pojmy a zásady

1. Směrnice jsou doporučení společně adresovaná vládami nadnárodním podnikům. Poskytují zásady a normy pro správné postupy v souladu s použitelnými právními předpisy. Dodržování směrnic podniky je dobrovolné a není právně vynutitelné.

2. Činnost nadnárodních podniků se rozšiřuje po celém světě, a proto by se mezinárodní spolupráce v této oblasti měla rozšířit do všech zemí. Přidružené vlády podporují podniky vyvíjející činnost na jejich území v dodržování směrnic bez ohledu na místo podnikání, a to se zřetelem na konkrétní situaci každé hostitelské země.

3. Pro účely směrnic není nutná přesná definice nadnárodních podniků. Tyto podniky obvykle zahrnují společnosti nebo jiné subjekty registrované ve více než jedné zemi a propojené takovým způsobem, že mohou koordinovat svoji činnost různými způsoby. Zatímco jeden nebo více těchto subjektů může mít značný vliv na činnost jiných, stupeň jejich autonomie v rámci celého podniku se může u jednotlivých nadnárodních podniků značně lišit. Vlastnictví může být soukromé, státní nebo smíšené. Směrnice jsou určeny všem subjektům v rámci nadnárodního podniku (mateřským společností a/nebo místním subjektům). Podle aktuálního rozdělení odpovědností mezi nimi se od různých subjektů očekává spolupráce a vzájemná pomoc pro usnadnění dodržování směrnic.

4. Směrnice nejsou určeny k zavedení rozdílů mezi zacházením s nadnárodními a domácími podniky, reflektují správné postupy pro všechny. Od nadnárodních i domácích podniků se tudíž očekává stejné chování ve všech takových oblastech dotčených směrnicemi, které se vztahují na oba typy podniků.

5. Vlády si přejí dodržování směrnic v co největším rozsahu. Ačkoliv přidružené vlády připouští, že malé a střední podniky nemusí mít stejné schopnosti jako větší podniky, podporují je v dodržování doporučení směrnic v co možná nejvyšší míře.

6. Přidružené vlády by neměly směrnice využívat k ochranným účelům ani způsobem zpochybňujícím komparativní výhody jakékoliv země, kde nadnárodní podniky investují.

7. Vlády mají právo stanovit podmínky, za jakých nadnárodní podniky vyvíjí činnost v rámci jejich jurisdikce, a to při současném dodržení mezinárodního práva. Subjekty nadnárodních podniků umístěné v různých zemích podléhají právním předpisům použitelným v těchto zemích. Pokud nadnárodní podniky podléhají konfliktním požadavkům ze strany přidružených vlád, dotyčné vlády budou v dobré víře spolupracovat za účelem vyřešení případných problémů.

8. Přidružené vlády současně se zveřejněním směrnic souhlasí, že budou plnit své povinnosti při rovném zacházení s podniky, a to v souladu s mezinárodními právními předpisy a se svými smluvními závazky.

9. Jako prostředek ke snadnějšímu řešení právních problémů vzniklých mezi podniky a vládami hostitelských zemí jsou podporovány vhodné mezinárodní mechanismy urovnávání sporů, včetně arbitráže.

10. Přidružené vlády budou prosazovat směrnice a podporovat jejich používání. Zřídí národní kontaktní místa, která budou směrnice podporovat a sloužit jako fórum pro diskuse týkající se všech záležitostí s nimi souvisejících. Přidružené vlády se budou rovněž podílet na vhodných hodnotících a konzultačních postupech určených k řešení otázek výkladu směrnic v měnícím se světě.

II. Obecné postupy

Podniky by měly mít plně na zřeteli politiku zavedené v zemích, kde provádí svoji činnost, a brát v úvahu stanoviska dalších zúčastněných. V tomto ohledu by podniky měly:

1. přispívat k pokroku v oblasti hospodářství, sociálních věcí a životního prostředí, a to za účelem dosažení udržitelného rozvoje;

2. respektovat lidská práva všech, kdo jsou jejich činností ovlivněni, a to v souladu s mezinárodními závazky hostitelských zemí;

3. podporovat jednak rozvoj místního potenciálu úzkou spoluprací s lidmi v místě působení, a to včetně obchodních zájmů, a také rozvoj činnosti podniku na domácích i cizích trzích v souladu s potřebou řádné odchodní praxe;

4. podporovat formování lidského kapitálu, zejména pak vytvářením pracovních příležitostí a podporou možností odborného vzdělávání zaměstnanců;

5. zdržet se vyhledávání nebo přijímání takových výjimek vztahujícím se k životnímu prostředí, zdraví, bezpečnosti, pracovníkům, daním, finančním pobídkám nebo jiným tématům, které nejsou uvažovány ve statutárním nebo regulačním rámci;

6. podporovat a udržovat dobré zásady řízení podniku a rozvíjet a uplatňovat řádné postupy podnikové kontroly;

7. rozvíjet a uplatňovat efektivní postupy samoregulace a systémy řízení, které mezi podniky a společnostmi, v nichž tyto podniky fungují, pěstují vztah založený na vzájemné důvěře;

8. podporovat povědomí o podnikové politice a její dodržování, a to prostřednictvím vhodného šíření této politiky včetně odborně vzdělávacích programů;

9. zdržet se diskriminačních nebo disciplinárních opatření proti zaměstnancům, kteří v dobré víře informují vedení nebo případně příslušné státní orgány o praktikách odporujících právním předpisům, směrnicím nebo podnikové politice;

10. ve vhodných případech podporovat obchodní partnery včetně dodavatelů a subdodavatelů v uplatňování zásad podnikové strategie a chování slučitelném se směrnicemi;

11. zdržet se jakéhokoliv nevhodného zapojení v místních politických aktivitách.

III. Zpřístupňování informací

1. Podniky by měly zajistit, aby byly zpřístupňovány včasné, pravidelné, spolehlivé a odpovídající informace ohledně jejich činnosti, struktury, finanční situaci a výkonnosti. Uvedené informace by měly být zpřístupněny v rámci celého podniku a ve vhodných případech v obchodních kruzích nebo v rámci určitých geografických oblastí. Politiky zpřístupňování informací o podnicích by měly přesně odpovídat povaze, velikosti a umístění podniku, a to s náležitým ohledem na náklady, obchodní tajemství a jiné konkurenční zájmy.

2. Podniky by měly uplatňovat vysoké standardy zpřístupňování informací, účetnictví a auditu. Podniky jsou rovněž podporovány v uplatňování vysokých kvalitativních standardů pokud jde o informace nefinanční povahy, včetně oblastí životního prostředí a sociálních záležitostí, pokud takové v daném případě existují. Standardy nebo politiky týkající se sestavování a zveřejňování informací jak finanční, tak nefinanční povahy by měly být zaznamenány.

3. Podniky by měly zpřístupnit základní informace uvádějící jejich název, umístění a strukturu, jméno, adresu a telefonní číslo mateřské společnosti a její hlavní pobočky, její procentní podíl v uvedených pobočkách, ať už přímý či nepřímý, včetně vzájemného vlastnictví akcií,

4. Podniky by rovněž měly zpřístupnit důležité informace ohledně:

- finančních a provozních výsledků společnosti,
- cílů společnosti,
- hlavních akcionářů a hlasovacích práv,
- členů správní rady a hlavních členů vedení a jejich odměn,
- hlavních předvídatelných rizikových faktorů,
- hlavních otázek týkajících se zaměstnanců a jiných zúčastněných,
- řídicích struktur a politik.

5. Podniky jsou podporovány, aby sdělovaly další informace, například:

- hodnotové údaje nebo prohlášení o podnikové strategii a chování určené ke zveřejnění, včetně informací o podnikových politikách v oblasti sociálních věcí, etiky a životního prostředí a o jiných kodexech chování, k nimž se společnost zaváže, navíc může být sděleno datum přijetí, země nebo subjekty, na něž se takové údaje vztahují, a informace o dodržování těchto prohlášení podnikem;
- informace o systémech řízení rizik a dodržování právních předpisů, prohlášení nebo kodexů podnikové strategie a chování;
- informace o vztazích se zaměstnanci a jinými zúčastněnými.

IV. Zaměstnanost a vztahy mezi podnikem a zaměstnanci

Podniky by měly v rámci právních předpisů a běžných pracovně právních vztahů a postupů:

1.

- respektovat právo svých zaměstnanců nechat se zastupovat odbory a jinými subjekty zastupujícími v dobré víře zaměstnance, a účastnit se konstruktivních jednání s takovými zástupci ať už samostatně nebo prostřednictvím sdružení zaměstnavatelů, a to za účelem dosažení dohody o podmínkách v zaměstnání
- podílet se na účinném odstraňování práce dětí
- přispívat k eliminaci všech forem nucené nebo povinné práce
- nediskriminovat své zaměstnance co se týče zaměstnávání na základě rasy, barvy, pohlaví, náboženství, politického názoru, národnostního nebo sociálního původu, pokud takový výběr týkající se charakteristiky zaměstnanců nepodporuje zavedené vládní politiky specificky prosazující větší rovnost pracovních příležitostí nebo nesouvisí se základními předpoklady uvedeného pracovního místa

2.

- poskytovat zástupcům zaměstnanců materiální možnosti, jež mohou být nezbytné k rozvoji efektivních kolektivních dohod
- poskytovat zástupcům zaměstnanců informace nezbytné ke smysluplným jednáním o pracovních podmínkách
- podporovat konzultace a spolupráci mezi zaměstnavateli a zaměstnanci a jejich zástupci ve věcech společného zájmu

3. poskytovat zaměstnancům a jejich zástupcům informace, které jim umožní získat pravdivý a jasný obrázek o výkonnosti subjektu, nebo ve vhodných případech podniku jako celku

4.

- dodržovat standardy zaměstnávání a vztahů mezi zaměstnanci a podnikem, které nejsou méně příznivé než standardy dodržované srovnatelnými zaměstnavateli v hostitelské zemi
- učinit přiměřené kroky k zajištění bezpečnosti a zdraví při práci

5. zaměstnávat při své činnosti v co nejvyšší možné míře místní pracovníky a poskytovat odborné vzdělávání ke zlepšení úrovně kvalifikace, a to ve spolupráci se zástupci zaměstnanců a ve vhodných případech s příslušnými státními orgány

6. při úvahách o změnách své činnosti, které by mohly mít významný vliv na živobytí jejich zaměstnanců, zejména pak v případě uzavření subjektu obnášejícího hromadné propouštění, oznámí s přiměřeným předstihem takové změny zástupcům svých zaměstnanců a ve vhodných případech odpovídajícím státním orgánům a spolupracovat se zástupci zaměstnanců a příslušnými státními orgány za účelem co možná největšího zmírnění nepříznivých důsledků; s ohledem na konkrétní okolnosti každého případu by bylo vhodné, kdyby vedení podniku mohlo oznámit takovou skutečnost před přijetím konečného rozhodnutí; rovněž je možno použít dalších prostředků ke spolupráci na zmírnění dopadu takových rozhodnutí

7. v souvislosti s jednáními vedenými v dobré víře se zástupci zaměstnanců o pracovních podmínkách nebo při výkonu práva zaměstnanců na sdružování v organizacích nezastrašovat přesunutím celé provozní jednotky nebo její části z dotyčné země, ani přesunutím zaměstnanců z poboček podniku v jiných zemích za účelem nekalého ovlivňování uvedených jednání nebo bránění výkonu práva na sdružování v organizacích

8. umožnit oprávněným zástupcům svých zaměstnanců jednat o kolektivní smlouvě nebo otázkách pracovně právních vztahů a umožnit jednajícím stranám konzultace v otázkách společného zájmu se zástupci vedení oprávněnými rozhodovat v těchto otázkách.

V. Životní prostředí

Podniky by měly v rámci právních a správních předpisů a postupů v zemích, kde provozují svoji činnost, a se zřetelem na odpovídající mezinárodní dohody, zásady, cíle a normy brát patřičný ohled na potřebu ochrany životního prostředí, veřejného zdraví a bezpečnosti a měly by obecně provádět svoji činnost způsobem přispívajícím k širšímu cíli udržitelného rozvoje. Podniky by měly zejména dodržovat následující body:

1. zavést a udržovat systém environmentálního managementu vhodný pro konkrétní podnik, a to včetně:

- shromažďování a hodnocení vhodných a včasných informací týkajících se dopadu jeho činnosti na životní prostředí, zdraví a bezpečnost
- stanovení měřitelných cílů a ve vhodných případech cílů týkajících se lepšího environmentálního profilu, včetně pravidelného hodnocení dalšího významu těchto cílů
- pravidelné sledování a ověřování pokroku směrem k cílům v oblasti životního prostředí, zdraví a bezpečnosti

2. s ohledem na problémy týkající se nákladů, obchodního tajemství a ochrany práv týkajících se duševního vlastnictví:

- poskytovat veřejnosti a zaměstnancům vhodné a včasné informace o možných dopadech činnosti podniku na životní prostředí, zdraví a bezpečnost, což může zahrnovat i zprávy o zlepšení environmentálního profilu a
- vhodným způsobem a včas informovat obyvatelstvo přímo ovlivněné environmentálními, zdravotními a bezpečnostními politikami podniku a jejich prováděním a také s tímto obyvatelstvem uvedené politiky konzultovat

3. hodnotit a řešit při procesu rozhodování předvídatelné environmentální, zdravotní a bezpečnostní dopady související s postupy, zbožím a službami podniku během celé doby jeho fungování; připravit odpovídající posouzení vlivu na životní prostředí v případech, kdy může mít navrhovaná činnost významný environmentální, zdravotní nebo bezpečnostní dopad a kdy taková činnost podléhá rozhodnutí příslušného orgánu

4. pokud podle vědeckého a technického chápání rizik existuje hrozba vážného poškození životního prostředí, a to i s ohledem na lidské zdraví a bezpečnost, nepoužívat nedostatek vědecké jistoty jako důvod odkladu cenově efektivních opatření na prevenci nebo minimalizaci takové poškození

5. udržovat jednak plány pro řešení nouzových situací sloužící k prevenci, tlumení a kontrole závažných poškození životního prostředí a zdraví způsobených jejich činnostmi, včetně havárií a stavů nouze, a také mechanismy okamžitého informování příslušných orgánů

6. snažit se o neustálé zlepšování environmentálního profilu, a to ve vhodných případech podporu činnosti jako je:

- zavádění takových technologií a provozních postupů ve všech částech podniku, které odráží standardy environmentálního profilu v té části podniku, jež je v tomto ohledu nejlepší
- vývoj a poskytování výrobků a služeb, jež nemají žádný neblahý vliv na životní prostředí, jsou bezpečné při běžném používání, úsporné pokud jde o energie a přírodní zdroje, mohou být opětovně použity, recyklovány nebo bezpečně zničeny
- podpora uvědomělosti zákazníků pokud jde o dopad používání výrobků a služeb dotyčného podniku na životní prostředí a
- výzkum způsobů zlepšování environmentálního profilu podniku v dlouhodobém horizontu

7. poskytovat zaměstnancům vhodné vzdělávání a odborné vzdělávání v otázkách jednak životního prostředí, zdraví a bezpečnosti, a to včetně zacházení s nebezpečnými látkami a prevence havárií s dopadem na životní prostředí, a také v obecnějších oblastech environmentálního managementu, jako jsou postupy hodnocení vlivu na životní prostředí, styk s veřejností a environmentální technologie

8. přispívat k rozvoji veřejných politik, jež jsou pro oblast životního prostředí smysluplné a ekonomicky účinné, a to například prostřednictvím partnerství nebo iniciativ posilujících povědomí o životním prostředí a jeho ochranu

VI. Boj s úplatkářstvím

Podniky by neměly přímo ani nepřímo nabízet, slibovat dávat nebo vyžadovat úplatky nebo jinou nepřiměřenou výhodu za účelem získání nebo udržení obchodní nebo jiné nepatřičné výhody. Podniky by ani neměly být žádány o úplatek nebo jinou nepatřičnou výhodu, ani by od nich neměl být takový úplatek nebo výhoda očekávány. Podniky by zejména měly dodržovat následující body:

- nenabízet ani nepodléhat požadavkům na vyplacení jakéhokoliv podílu ze smluvní platby, a to ve prospěch státních úředníků nebo zaměstnanců obchodních partnerů; podniky by neměly používat smlouvy o subdodávkách, objednávky nebo dohody o konzultačních službách jako prostředků

k uskutečnění plateb státním úředníkům, zaměstnancům obchodních partnerů nebo jejich příbuzným či obchodním partnerům;

- zajistit, aby odměny prostředníkům byly přiměřené a vyplácené pouze za skutečné služby; ve vhodných případech by měl být archivován a příslušným orgánům zpřístupněn seznam prostředníků podílejících se na operacích ve vztahu k veřejným orgánům nebo státním podnikům;
- posilovat transparentnost své činnosti v boji proti úplatkářství a vyděračství; opatření by mohla zahrnovat přijetí veřejných závazků proti úplatkářství a vyděračství a zpřístupnění řídicích systémů, které společnost přijala za účelem respektování těchto závazků; podnik by rovněž měl rozvíjet otevřenost a dialog s veřejností, aby podporoval její uvědomělost a spolupráci v boji proti úplatkářství a vyděračství;
- podporovat jednak povědomí zaměstnanců o podnikových politikách zaměřených proti úplatkářství a vyděračství a také jejich dodržování, a to patřičnou informovaností o těchto politikách a prostřednictvím odborně vzdělávacích programů a disciplinárních postupů;
- přijmout systémy kontroly řízení odrazující od úplatkářství a korupčních praktik a přijmout takové finanční a daňové účetnictví a revizní postupy, které brání vytváření „černých fondů“ nebo tajných účtů nebo vytváření dokumentů neodrážejících náležitým a čestným způsobem operace, k nimž se vztahují;
- nepřispívat protiprávním způsobem kandidátům na veřejné funkce, ani politickým stranám nebo jiným politickým organizacím; příspěvky by měly být v plném souladu s požadavky na zveřejňování a měly by být oznámeny nejvyššímu vedení.

VII. Zájmy spotřebitelů

Při styku se zákazníky by podniky měly používat čestné obchodní, marketingové a reklamní praktiky a měly by učinit veškeré přiměřené kroky k zajištění bezpečnosti a kvality zboží nebo služeb, které poskytují. Podniky by zejména:

- měly zajistit, aby zboží a služby jimi poskytované splňovaly všechny dohodnuté nebo zákonné požadavky v oblasti zdraví a bezpečnosti zákazníků, a to včetně zdravotních upozornění a štítků s informacemi o výrobku a jeho bezpečnosti;
- měly poskytovat ke zboží a službám ve vhodném rozsahu správné a jasné informace týkající se jejich obsahu, bezpečného použití, údržby, skladování a likvidace, které zákazníkovi umožní přijímat přiměřená rozhodnutí;
- měly poskytovat transparentní a účinné postupy, které řeší stížností zákazníků a které přispějí k čestnému a včasnému vyřešení spotřebitelských sporů bez zbytečných nákladů nebo jiné zátěže;
- neměly pořádat prezentace nebo se dopouštět opomenutí, ani se nepodílet na jakýchkoliv jiných klamných, zavádějících, podvodných nebo nečestných praktikách;
- měly respektovat soukromí zákazníka a poskytovat ochranu osobních údajů;
- měly plně a transparentně spolupracovat se státními orgány při prevenci nebo odstraňování závažných hrozeb veřejnému zdraví a bezpečnosti vyplývajících ze spotřeby nebo používání jejich výrobků.

VIII. Věda a technika

Podniky by měly:

- vyvinout úsilí k zajištění toho, aby jejich aktivity byly slučitelné s vědeckotechnickými politikami a záměry zemí, v nichž provozují činnost, a aby vhodně přispívaly k rozvoji místní a národní schopnosti inovace;
- osvojit si při své podnikatelské činnosti praktiky umožňující přenos a rychlé zavádění technologií a know-how, a to s patřičným ohledem na ochranu práv v oblasti duševního vlastnictví;
- ve vhodných případech jednak vyvíjet v hostitelských zemích činnost v oblasti vědeckotechnického vývoje za účelem řešení potřeb místního trhu a také zaměstnávat pracovníky hostitelské země v oblasti vědy a techniky a podporovat jejich odborné vzdělávání s ohledem na komerční potřeby;
- při poskytování licencí na používání práv v oblasti duševního vlastnictví nebo při jiném přenášení technologií jednat na základě přijatelných podmínek a způsobem přínosným pro dlouhodobou perspektivu rozvoje hostitelské země;
- v případech slučujících se s komerčními zájmy rozvíjet spolupráci s místními univerzitami, státními výzkumnými institucemi a spolupracovat na výzkumných projektech prováděných v rámci místních průmyslových odvětví nebo jejich sdružení.

IX. Hospodářská soutěž

Podniky by měly v rámci použitelných právních předpisů provádět svoji činnost konkurenčním způsobem. Podniky by měly zejména dodržovat následující body:

- zdržet se zavádění nebo uzavírání takových dohod mezi konkurenty, které narušují konkurenční prostředí za účelem:
 - pevného stanovení cen,
 - umělého vyhnání cen do výše (kartelové dohody),
 - stanovení objemu výroby nebo kvót nebo,
 - sdílení nebo rozdělení trhů přidělováním zákazníků, dodavatelů nebo druhu obchodní činnosti;
- provádět veškerou činnost způsobem slučitelným se všemi použitelnými právními předpisy v oblasti hospodářské soutěže, a to s ohledem na použitelnost uvedených právních předpisů příslušných jurisdikcí, jejichž ekonomiky by pravděpodobně činností narušující hospodářskou soutěž utrpěly újmu;
- spolupracovat s úřady pro ochranu hospodářské soutěže takových jurisdikcí, a to kromě jiných způsobů a za současného dodržení použitelných právních předpisů a záruk poskytováním co nejúplnějších vyžádaných informací;
- podporovat povědomí zaměstnanců pokud jde o význam dodržování všech použitelných právních předpisů a politik v oblasti hospodářské soutěže.

X. Daně

Je důležité, aby se podniky podílely na veřejných financích hostitelských zemí včasným plněním svých daňových povinností. Podniky by zejména měly jednat v souladu se všemi právními předpisy a nařízeními upravujícími oblast daní ve všech zemích, kde provozují svoji činnost, a měly by vynaložit veškeré úsilí pro jednání v souladu jak s literou, tak duchem uvedených právních předpisů a nařízení. Uvedené jednání by zahrnovalo opatření jako například poskytování takových informací příslušným orgánům, které jsou nezbytné k posouzení správného stanovení daní v souvislosti s operacemi v rámci podniku, a také sladění praktik používaných v oblasti převodních cen se zásadou zachování stejných cen u vnitropodnikových transakcí i transakcí vně podniku (the arm's length principle).

Prováděcí postupy

Rozhodnutí Rady OECD o směrnících OECD pro nadnárodní podniky

Červen 2000

RADA,

- s ohledem na Úmluvu o Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj ze dne 14.12.1960,
- s ohledem na prohlášení OECD o mezinárodních investicích a nadnárodních podnicích (dále jen „prohlášení“), ve kterém vlády přidružených zemí (dále jen „přidružené země“) společně doporučují nadnárodním podnikům, jež na jejich území vyvíjí činnost nebo tuto činnost z jejich území řídí, dodržování směrnic pro nadnárodní podniky (dále jen „směrnice“),
- uznávajíc, že jelikož je činnost nadnárodních podniků rozšířena po celém světě, je třeba spolupráci v otázkách vztahujících se k prohlášení rozšířit do všech zemí,
- s ohledem na podklady („Terms of reference“) Výboru pro mezinárodní investice a nadnárodní podniky, zejména pak ve vztahu k jeho povinnostem týkajícím se prohlášení [C(84)171 (v konečném znění), obnoveno v C/M(95)21],
- s ohledem na zprávu o prvním přezkoumání prohlášení z roku 1976 [C(79)102 (v konečném znění)], zprávu o druhém přezkoumání prohlášení [C/MIN(84)5 (v konečném znění)], zprávu o přezkoumání prohlášení v roce 1991 [DAFFE/IME(91)23] a zprávu o přezkoumání směrnic v roce 2000 [C(2000)96],
- s ohledem na druhé revidované rozhodnutí Rady z června 1984 [C(84)90] pozměněné v červnu 1991 [C/MIN(91)7/ANN1],
- považujíc za žádoucí jednak zkvalitnit postupy umožňující konzultace o věcech zahrnutých těmito směrnícemi, a také podpořit účinnost směrnic,
- na návrh Výboru pro mezinárodní investice a nadnárodní podniky,

ROZHODLA:

Zrušit druhé přezkoumané rozhodnutí Rady z června 1984 [C(84)90] pozměněné v červnu 1991 [C/MIN(91)7/ANN1] a nahradit jej tímto:

I. Národní kontaktní místa

1. Přidružené země zřídí národní kontaktní místa k provádění podpůrné činnosti, vyřizování dotazů a k pořádání diskusí se stranami zúčastněnými ve věcech týkajících se směrnic, aby tak mohly přispívat k řešení problémů, jež mohou v této souvislosti vyvstat, a to s patřičným ohledem na připojené prováděcí pokyny (Procedural guidance). Podnikatelské kruhy, organizace zaměstnanců a jiné zúčastněné strany budou o dostupnosti takových zařízení informovány.

2. Národní kontaktní místa v různých zemích budou v případě potřeby spolupracovat v jakékoliv věci týkající se směrnic, která odpovídá jejich činnosti. Obecně je třeba před navázáním kontaktu s jinými národními kontaktními místy vyvolat diskuse na národní úrovni.

3. Národní kontaktní místa by se měla každoročně setkávat za účelem výměny zkušeností a podávání zpráv Výboru pro mezinárodní investice a nadnárodní podniky.

II. Výbor pro mezinárodní investice a nadnárodní podniky

1. Výbor pro mezinárodní investice a nadnárodní podniky (dále jen „CIME“ nebo „výbor“) pravidelně nebo na žádost přidružené země uskuteční výměny názorů ve věcech týkajících se směrnic a zkušeností získaných při jejich používání.

2. Výbor pravidelně vyzve Poradní výbor pro průmysl a obchod při OECD (BIAC) a Poradní výbor odborových organizací při OECD (TUAC) (dále jen „poradní orgány“) a jiné nevládní organizace k vyjádření jejich stanovisek ve věcech týkajících se směrnic. Na jejich žádost se navíc mohou v těchto věcech uskutečňovat výměny názorů s poradními orgány.

3. Výbor může rozhodnout o uskutečnění výměny názorů ve věcech týkajících se směrnic se zástupci nepřidružených zemí.

4. Výbor je odpovědný za objasňování směrnic. Objasňování se provádí na požádání. Pokud si to konkrétní podnik přeje, bude mu dána příležitost vyjádřit ústně nebo písemně své stanovisko ve věcech týkajících se směrnic, které jsou v jeho zájmu. Výbor nepřijímá závěry týkající se chování jednotlivých podniků.

5. Výbor za účelem posílení účinnosti směrnic uskutečňuje výměny názorů týkajících se činnosti národních kontaktních míst.

6. Výbor plní své povinnosti spojené s účinným fungováním směrnic s náležitým ohledem na připojené prováděcí pokyny.

7. Výbor pravidelně podá Radě zprávu o věcech týkajících se směrnic. Ve svých zprávách Výbor vezme vhodným způsobem v úvahu zprávy národních kontaktních míst, stanoviska vyjádřená poradními orgány a stanoviska jiných nevládních organizací a nepřidružených zemí.

III. Přezkoumání rozhodnutí

Toto rozhodnutí se pravidelně přezkoumá. Výbor za tímto účelem předloží návrhy.

Prováděcí pokyny

I. Národní kontaktní místa

Úkolem národních kontaktních míst (NKM) je podpora účinnosti směrnic. NKM budou fungovat v souladu se základním kritériem viditelnosti, dostupnosti, transparentnosti a zodpovědnosti, aby tím podpořily cíl funkční ekvivalence.

A. *Institucionální opatření*

V souladu s cílem funkční ekvivalence mají přidružené země volnost při řízení svých NKM, získávání aktivní podpory sociálních partnerů, zapojování podnikatelských kruhů, organizací zaměstnanců a jiných zúčastněných stran, včetně nevládních organizací.

Národní kontaktní místo tudíž:

1. může být vyšší vládní úředník nebo vládní úřad vedený vyšším úředníkem; národní kontaktní místo může být popřípadě zřízeno jako spolupracující orgán, a to včetně zástupců jiných vládních agentur. Rovněž mohou být zapojeni zástupci podnikatelských kruhů, organizací pracujících a jiných zúčastněných stran;

2. rozvine a bude udržovat vztahy se zástupci podnikatelských kruhů, organizací zaměstnanců a jiných zúčastněných stran, které mohou přispět k účinnému fungování směrnic.

B. *Informace a podpora*

Národní kontaktní místa:

1. vhodnými prostředky, včetně on-line informačních médií, představí a zpřístupní směrnice v národních jazycích;

2. zvýší povědomí o směrnicích, a to ve vhodných případech i prostřednictvím spolupráce s podnikatelskými kruhy, organizacemi pracujících, jinými nevládními organizacemi a zajímající se veřejností;

3. řeší dotazy týkající se směrnic vznesené:

- jinými kontaktními místy,
- podnikatelskými kruhy, organizacemi pracujících, jinými nevládními organizacemi a veřejností a
- vládami nepřidružených zemí.

C. Provádění směrnic ve specifických případech

NKM přispějí k řešení problémů vzniklých ve vztahu k provádění směrnic ve specifických případech. NKM nabídne forum k diskusi a pomůže podnikatelským kruhům, organizacím pracujících a jiným zúčastněným stranám vyřešit vzniklé problémy účinným a rychlým způsobem a v souladu s použitelnými právními předpisy. Při poskytování této pomoci NKM dodrží následující body:

1. Provede úvodní posouzení, zda vznesené otázky zasluhují další prozkoumání a odpoví straně nebo stranám, které uvedené otázky vznesly.

2. Pokud vznesené otázky zasluhují další posouzení, věnuje NKM patřičnou pozornost tomu, aby zúčastněným stranám pomohlo tyto otázky vyřešit. Za tímto účelem se NKM s těmito stranami poradí a ve vhodných případech:

- Požádá o pomoc příslušné orgány a/nebo zástupce podnikatelských kruhů, organizací pracujících, jiných nevládních organizací a odpovídající odborníky.
- Poradí se s národními kontaktními místy v jiné dotčené zemi nebo zemích.
- Požádá o pomoc CIME, pokud za konkrétních okolností existují pochybnosti o výkladu směrnic.
- V rámci pomoci při řešení problémů nabídnou, a se souhlasem zúčastněných stran umožní přístup ke konsensuálním a nekonfliktním prostředkům, jako je smír nebo prostřednictví.

3. Pokud zúčastněné strany nedosáhnou ve vzniklých problémech dohody, vydá NKM prohlášení a ve vhodných případech vydá doporučení ohledně provádění směrnic.

4. (a) Pro snadnější vyřešení vzniklých problémů učiní NKM vhodné kroky na ochranu citlivých obchodních a jiných informací. Dokud probíhají postupy podle odstavce 2, jsou informace o řízení důvěrné. Pokud zúčastněné strany při ukončení řízení nesouhlasí s řešením vzniklých problémů, mohou se k těmto otázkám vyjádřit a diskutovat o nich. Informace a stanoviska poskytnutá jinou stranou během řízení však zůstávají důvěrné, pokud tato jiná strana nesouhlasí s jejich zpřístupněním.

(b) Po konzultaci se zúčastněnými stranami NKM veřejně zpřístupní výsledky těchto řízení, pokud není zachování důvěrnosti v nejlepším zájmu účinného provádění směrnic.

5. Pokud vzniknou problémy v nepřidružených zemích, učiní NKM kroky vedoucí k pochopení dotyčných problémů a ve vhodných a proveditelných případech dodrží tyto postupy.

D. Podávání zpráv

1. Každé národní kontaktní místo podá každoročně zprávu Výboru.

2. Zprávy by měly obsahovat informace o povaze a výsledcích činnosti národních kontaktních míst, včetně činnosti při provádění směrnic ve specifických případech.

II. Výbor pro mezinárodní investice a nadnárodní podniky

1. Výbor vykonává své povinnosti účinně a rychle.

2. Výbor zváží požadavky NKM na pomoc při provádění jejich činnosti, a to i v případě, kdy za konkrétních okolností existují pochybnosti o výkladu směrnic.

3. Výbor:

- Posoudí zprávy NKM.
- Zváží opodstatněný návrh přidružené země nebo poradního orgánu ohledně toho, zda NKM plní svou povinnost ve vztahu k řešení specifických případů.
- Zváží vydání objasňujícího stanoviska v případě, že přidružená země nebo poradní orgán podají opodstatněný návrh týkající se toho, zda NKM provedlo správný výklad směrnic ve specifických případech.
- Podle potřeby doporučí zlepšení fungování NKM a účinného provádění směrnic.

4. Výbor může v jakékoliv záležitosti týkající se směrnic požádat o radu odborníky a tuto pomoc posoudit. Za tímto účelem výbor rozhodne o vhodných postupech.

Tento *Přehled* je překladem výtahu z publikací OECD původně publikovaných pod těmito anglickými a francouzskými názvy:

**OECD Guidelines for Multinational Enterprises
Les principes directeurs de l'OCDE à l'intention
des entreprises multinationales**

© 2003, OECD

Více informací: www.oecd.org/daf/investment/guidelines

Publikace OECD a *Přehledy* jsou k dispozici v internetovém knihkupectví OECD
na adrese: www.oecd.org/bookshop/

*Napište „overview“ (přehled) v poli „Title search“ na stránkách internetového
knihkupectví nebo uveďte název anglické publikace
(Přehledy jsou spojeny s originálními publikacemi v anglickém jazyce).*

Přehledy připravuje Odbor pro legislativu a překlady při OECD,
Ředitelství pro veřejné záležitosti a komunikaci
e-mail: rights@oecd.org / Fax: +33 1 45 24 13 91

© OECD, 2003

Reprodukce tohoto *Přehledu* je povolena, jsou-li uvedena autorská práva OECD
a název původní publikace.